

Brüssel, 11.3.2019
C(2019) 1805 final

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

11.3.2019,

**millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/1369
seoses valgusallikate energiamärgistusega**

ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 874/2012

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI TAUST

Ettepaneku õiguslik ja poliitiline taust

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/1369¹ on kehtestatud raamistik kogu ELi hõlmavate eeskirjade vastuvõtmiseks energiamõjuga toodete energiamärgistuse kohta ja tunnustatud kehtetuks direktiivis 2010/30/EL sätestatud eelnev raamistik. Energiamärgistus on ELi oluline poliitikavahend tarbijate teavitamiseks siseturule lastavate energiamõjuga toodete energiatõhususest ja muudest keskkonnatoime aspektidest. Energiamärgist tunnustab ja kasutab 85 % eurooplastest².

Valgustustoodete suhtes kohaldatavad energiamärgistuse meetmed on selle raamistiku kohaselt sätestatud järgmistes dokumentides:

- komisjoni 12. juuli 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 874/2012,³ mis käsitleb elektrilampide ja valgustite energiamärgistust ja
- mida on komisjoni 5. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrusega (EL) nr 518/2014⁴ muudetud seoses energiamõjuga toodete märgistamisega internetis.

Valgustustoodete energiamärgistuse meetmete läbivaatamine tuleneb määruse (EL) nr 874/2012 artiklist 7. Läbivaatamisel tuleks eelkõige hinnata kontrollimisel lubatud hälbeid.

2017. aasta augustis jõustus uus energiamärgistuse raammäärus – määrus (EL) 2017/1369 – millega tunnustati kehtetuks direktiiv 2010/30/EL. Kehtetuks tunnustatud direktiiviga olid sätestatud energiatõhususe klassid A+ kuni A+++ , kuna ülemistesse klassidesse kuulus liiga palju seadmeid. Kuid aja jooksul täitusid tehnika arengu tõttu liigselt ka klassid A+ kuni A+++ , mistõttu energiamärgise tähtsus vähenes märkimisväärselt. Selle probleemi lahendamiseks sätestatakse uues raammääruses praeguse skaala asendamine endise skaalaga A kuni G. Energiamärgistuse raammääruse artiklis 11 on loetletud viis esmatähtsat tooterühma, mille puhul tuleb 2. novembriks 2018 vastu võtta uued delegeeritud määrused muudetud energiamärgise skaala kohta. Üks esmatähtis tooterühm on valgustusseadmed. Seepärast tuleb vastu võtta uus delegeeritud õigusakt valgustustoodete energiamärgistuse kohta, nii et praegu energiatõhususe klassidesse A++ kuni E kuuluvate toodete muudetud klassifikatsioon oleks A–G, et vähendada kõrgeimate klasside liigset hõivatust.

Ka uued poliitilised algatused näitavad, et ökodisaini ja energiamärgistuse poliitika on asjakohane laiemas poliitilises kontekstis. Tähtsamateks algatusteks on energialiidu raamstrateegia, millega kutsutakse üles kujundama niisugust majandust, mis tekitab vähe süsihappegaasi ning on kestlik ja keskkonnasõbralik; Pariisi kokkulepe, milles kutsutakse üles tegema täiendavaid jõupingutusi süsihappegaasiheite vähendamiseks; Göteborgi protokoll, mis on suunatud sellele, et piirata õhusaastet; ringmajanduse algatus, milles rõhutatakse parandatavuse, ringlussevõetavuse ja vastupidavuse tähtsust ökodisainis; ELi heitkogustega kauplemise süsteem (ETS), mille eesmärk on vähendada kulutõhusalt kasvuhooonegaaside heidet ning mida mõjutab kaudselt elektrienergia tarbimine, kui kasutatakse ökodisaini ja energiamärgistuse poliitika kohaldamisalasse kuuluvaid tooteid, ning energiajulgeoleku strateegia, mis on ette nähtud stabiilse ja piisava energiavarustuse tagamiseks. Käesolev

¹ ELT L 198, 28.7.2017, lk 1–23.

² „[Study on the impact of the energy label — and potential changes to it — on consumer understanding and on purchase decisions](#)“, LE London Economics ja IPSOS, oktoober 2014.

³ ELT L 258, 26.9.2012, lk 3.

⁴ ELT L 147, 17.5.2014, lk 1–28.

õigusakt on töötatud välja paralleelselt kavandatud õigusaktiga valgustustoodete ökodisaini kohta.

Üldine taust

2014. aastal korraldas komisjon mitme tooterühma üldise läbivaatamise,⁵ mis näitas valgustustoodete puhul suure kasutamata energiasäästupotentsiaali olemasolu. See andis aluse ökodisaini ja energiamärgistuse õigusaktide läbivaatamiseks. Seda kinnitasid läbivaatamisuuringud, eelkõige 2015. aasta oktoobris lõpetatud läbivaatamisuuring Lot 8/9/19,⁶ mille jaoks konsultandid töötasid välja Euroopa valgusallikate analüüsi mudeli MELISA (*Model for European Light Sources Analysis*).

Euroopa Komisjoni ökodisaini tööplaanis aastateks 2016–2019⁷ on valgustustoodete rakendusaktide läbivaatamist mainitud ühe peamise energiasäästuvõimalusena, mis võib anda 2030. aastal primaarenergia säästu 125 TWh aastas (ökodisaini ja energiamärgistuse koosmõju).

2015. aastal müüdi 28 ELi liikmesriigis umbes 1,7 miljardit valgusallikat, millest ligikaudu 22 % põhinesid leedtehnoloogial. Samal aastal oli 28 ELi liikmesriigis kasutuses umbes 11,4 miljardit valgusallikat, millest 6,5 % põhinesid leedtehnoloogial. Nende valgusallikate elektritarbimine oli kokku 336 TWh/a, mis on 12,4 % EL 28 üldisest elektrikasutusest. See vastas 132 megatonnile (väljendatuna CO₂-ekvivalendina) kasvuhoonegaaside heitele aastas (miljonit CO₂ ekvivalenttonni aastas) ja moodustas 2,8 % EL 28 kasvuhoonegaaside koguheitest.

MELISA uusimal versioonil põhinevate 2017. aasta oktoobri mõjuandmetest lähtuva prognoosi kohaselt vähendab käesolev valgusallikate energiamärgistust käsitlev õigusakt 2030. aastaks valgusallikate elektritarbimist, mis annab 11 TWh/a elektrisäästu.⁸

2. ENNE ÕIGUSAKTI VASTUVÕTMIST TOIMUNUD KONSULTATSIOONID

Konsulterimine huvitatud isikutega

Ülevaatlike uuringute ajal ning enne ja pärast nõuandefoorumi kohtumisi toimus ulatuslik konsulterimine sidusrühmadega. Selle protsessi käigus koguti ja analüüsiti täiendavaid välisekspertide arvamusi.

Sidusrühmadega (ettevõtjad, liikmesriigid, vabaühendused) konsulteriti ülevaatliku uuringu Lot 8/9/19 ajal kahel korral. Esimene sidusrühmade kohtumine peeti 5. veebruaril 2015 seoses MEERPi⁹ ülesannete 0, 1, 2 ja 3 aruannetega ning teine toimus 17. juunil 2015 seoses ülesannete 4, 5 ja 6 aruannetega.

Uringuaruandeid ajakohastati, et kajastada sidusrühmade märkusi. Oluline on see, et ettevõtjatega lepiti kokku leedvalgusallikate hindade ja tõhususe prognoosides, mida

⁵ „‘Omnibus’ Review Study on Cold Appliances, Washing Machines, Dishwashers, Washer-Driers, Lighting, Set-top Boxes and Pumps“, VHK, VITO, Viegand Maagøe ja Wuppertal Institut für Klima, Umwelt, Energie konsortsiumi uuring Euroopa Komisjoni energeetika peadirektoraadi üksusele C3, Brüssel/Delft, aprill 2014.

⁶ „Preparatory Study on Light Sources for Ecodesign and/or Energy Labelling Requirements (‘Lot 8/9/19’), Task reports 0-7“, VHK uuring Euroopa Komisjonile, oktoober 2015, <http://ecodesign-lightsources.eu/documents>.

⁷ COM(2016) 773 final, Brüssel, november 2016.

⁸ Kui kohaldada direktiivis 2012/27/EL sätestatud elektritootmise primaarenergiategurit, on primaarenergia sääst seega kokku umbes 125 TWh, mida on mainitud 2016.–2019. aasta tööplaanis.

⁹ MEERP on meetodika, mida Euroopa Komisjon kasutab energiamõjuga toodete ökodisaini uuringutes.

kasutatakse MELISA mudeli analüüsis. Sidusrühmade märkusi võeti arvesse ka 7. detsembri 2015. aasta ökodisaini nõuandefoorumiks komisjoni töödokumendi koostamisel.

2015. aasta töödokumendi kohta esitatud märkustest ilmnas, et sidusrühmad ei ole üldise lähenemisviisi, ambitsioonikuse ja paljude – eriti ökodisainiga seotud – üksikasjade suhtes üksmeelel. Pärast 2015. aasta ökodisaini nõuandefoorumit korraldati selle olukorra lahendamiseks ja eri märkustega tegelemiseks 2016. aasta kevade ja 2017. aasta kevade vahelisel ajal täiendavad sidusrühmade kohtumised. MELISA mudelit arutati põhjalikult tööstusharu ekspertidega ja kohandati vastavalt.

7. detsembril 2017 toimus teine ökodisaini nõuandefoorum.

12. veebruarist kuni 7. maini 2018 toimus veebipõhine avalik konsultatsioon, et koguda sidusrühmade arvamusi sellistes küsimustes nagu võimalike seadusandlike meetmete oodatav mõju ettevõtetele ja energiatarbimise suundumustele.

Konsultatsioon hõlmas ökodisaini ja energiamärgistust käsitlevat üldosa, millele järgnesid tootespetsiifilised küsimused i) külmikute, ii) nõudepesumasinate, iii) pesumasinate, iv) televiisorite, v) kuvarite ja vi) valgustusseadmete kohta.

Saadi 1 230 vastust, neist 67 % tarbijatelt ja 19 % ettevõtjatelt (kellest kolmveerandi moodustasid VKEd ja veerandi suuretevõtjad). 6 % vastajatest olid vabauhendused ja 7 % kuulusid kategooriasse „muud“. Riikide valitsused ja kohalikud omavalitsused moodustasid vastajatest alla 1 % ja 0,25 % olid riikide turujärelevalveasutused.

Osalejate peamisteks elu- või asukohariikideks olid Ühendkuningriik (41 %) ja Saksamaa (26 %) ning teise rühma (kokku umbes 17 %) kuulunud vastajad elasid või asusid Austrias, Belgias, Prantsusmaal, Madalmaades või Hispaanias. 9,5 % vastustest saadi veel üheksast liikmesriigist, kuid 12 ELi liikmesriigi elanikelt ei saadud kas ühtegi vastust või saadi tähtsusetu arv vastuseid. Liiduvälistelt vastajatelt saadi umbes 5 % vastustest.

Valgustuslooteid käsitlevatele küsimustele vastasid kõik peale ühe vastaja (1 229 vastajat 1 230st). 719 osalejat (58 %) vastasid ainult valgustusseadmetega seotud küsimustele.

Mõjuhindang

Mõjuhindang tuleb koostada, kui ELi meetme eeldatav mõju majandusele, keskkonnale või ühiskonnale on märkimisväärne. Määruste (EL) nr 874/2012, (EÜ) nr 244/2009, (EÜ) nr 245/2009 ja (EL) nr 1194/2012 läbivaatamisega seotud mõjuhindamine tehti 2017. aasta maist kuni 2018. aasta märtsini.

Mõjuhindamine lähtus ülevaatlike uuringute käigus kogutud andmetest. Mõjuhindamise uurimisrühm kogus täiendavaid andmeid ja teavet ning arutas neid ettevõtjate, ekspertide ja teiste sidusrühmadega, sealhulgas liikmesriikidega. Selle protsessi käigus korraldati mitu kohtumist tööstusharu ja liikmesriikide ekspertidega. Täiendavate andmete ja teabe kogumisel keskenduti järgmisele:

- täiendavad turuandmed energiatõhususe kohta 2015.–2017. aastal;
- ajakohastatud teave valgustikataloogide kohta seoses LED-asendustoodete kättesaadavusega;
- nõuete täpsem kindlaksmääramine;
- mõistete täpsem määratlemine;
- eri variantide uurimine T8-tüüpi valgustite järkjärguliseks kasutusele võtmiseks;
- elektritariifide tundlikkuse analüüs;

- põhjalikum teave VKEdes kohta, võimalik mõju;
- põhjalikum teave T8-tüüpi valgusteid kasutavate konkreetsete sektorite kohta.

Mõjuhindang esitati õiguskontrollikomiteele 16. mail 2018. Pärast 13. juuni 2018. aasta koosolekut esitas õiguskontrollikomitee 18. juunil 2018 märkustega positiivse arvamuse. Mõjuhindangu kavandit parandati seejärel õiguskontrollikomitee arvamuse¹⁰ ning õiguskontrollikomitee poolt enne 13. juuni 2018. aasta koosolekut saadetud horisontaalsete ja konkreetsete tehniliste märkuste põhjal. Energiamärgistuse puhul oli peamine kaalutlus, et mõjuhindangus tuleks paremini selgitada energiämärgise säilitamise lisaväärtust tarbijatele. Lisati tekst, mis selgitab paremini, et 2030. aastal on üldine mõju tarbijatele (võttes arvesse soetus- ja elektrikulusid) kõigi hinnatud variantide puhul positiivne.

Lisaks sellele avaldati 26. jaanuaril 2018 selle tooterühma ökodisaini ja energiämärgistuse nõuete läbivaatamist käsitlevate õigusmeetmete esialgsed mõjuhindangud, et saada 23. veebruariks 2018 tagasisidet. Ökodisaini meetme kohta saadi kokku 17 märkust ja energiämärgistuse meetme kohta 16 märkust.

Üldiselt suhtuvad kõik sidusrühmad valgustustoodete ökodisaini ja energiämärgistuse nõuetesse positiivselt. Tagasisides esitati märkusi muu hulgas ökodisaininõuete ranguse, valguse kvaliteedi, sinise valguse sisalduse ja selliste nõuete kohta, mis muudaksid valgusallikad nendega varustatud toodetes (nn põhitooded) kergesti asendatavaks/parandatavaks.

Tagasiside

[Parema õigusloome tegevuskava](#) raames kestis 9. oktoobrist 2018 kuni 6. novembrini 2018 tagasiside periood, mille eesmärk oli koguda kodanike ja sidusrühmade arvamusi määrase eelnõu kohta.

Kokku saadi tagasisidet 51 osalejalt, kellest 33 olid ettevõtjate/äriühingute ühendused (8 suurt äriühingut ja 25 VKEd), 11 olid valitsusvälised organisatsioonid ja 7 üksikodanikud (nad moodustasid vastanutest vastavalt 65 %, 21 % ja 14 %).

Märkused pärinesid 13 liikmesriigist: Saksamaa (28 %), Itaalia (16 %), Prantsusmaa ja Belgia (14 %) ning 8 olid muud liikmesriigid (tähtsuse järjekorras): Ühendkuningriik, Hispaania, Rumeenia, Austria, Madalmaad, Tšehhi Vabariik, Poola ja Taani. Üks märkus saadi väljastpoolt ELi, nimelt Šveitsist.

Valitsusvälised organisatsioonid (tarbija- ja keskkonnaorganisatsioonid) olid peamiselt mures järgmise pärast:

- nende arvates on kohaldamise kuupäevad liiga hilised, need peaksid nende arvates olema 2020. aastal;
- kohaldamisala tuleks veidi laiendada, kasutades pikemat x- ja y-koordinaadi ulatust;
- kauplustes tuleks esitada täielik märgis;
- tarbijatele tuleks anda teavet, kui tarbija ei saa valgusallikat asendada.

Tööstusharu oli peamiselt mures järgmise pärast:

- nõue sisestada toodete andmebaasi valgusallikate mudelite arv;
- nõuded vanade toodete märgiste väljavahetamise ja lõpumüügi kohta;
- nõue, et märgis peab olema hall, horisontaalne ja täiesti mastaabitav;

¹⁰ Viide: Ares(2018)3220771 – 18/06/2018.

- teabenõuete arv;
- vajadus vabastada avariivalgustus märgistamisest.

3. DELEGEERITUD ÕIGUSAKTI ÕIGUSLIK KÜLG

1. Kohaldamisala

Meetmete kohaldamisalasse kuuluvad valgusallikad. Käesolevas õigusaktis määratletud valgusallikad kuuluvad alati selle kohaldamisalasse, isegi kui need on nn põhitoodete, nagu valgustite, peeglite, külmikute või riulite osa. Põhitooted ise ei kuulu siiski käesoleva õigusakti kohaldamisalasse (kuid võivad kuuluda teiste energiamärgistust käsitlevate õigusaktide kohaldamisalasse). Selle tulemusena ei ole käesoleva akti kohaselt enam nõutav valgustite energiamärgistamine.

Kohaldamisala hõlmab igasugust valgustustehnoloogiat, sealhulgas hõög-, halogeen-, luminofoor- ja suure valgustugevusega lahenduslampe ning valgusdioode (nii anorgaanilisi valgusdioode (LED) kui ka orgaanilisi valgusdioode (OLED)).

Valgusallikate määratlus on sama nagu kavandatud ökodisaini õigusaktis. Energiamärgistuse puhul on aga vähem tooteid vabastatud kui ökodisaini õigusakti alusel. Ökodisaini määruks on oluline vältida ohtu, et turult kõrvaldatakse tahtmatult eriomadustega valgusallikad. Nende valgusallikate energiamärgistus on siiski kasulik, sest näitab, millist hinda tuleb eriomaduste eest väiksema energiatõhususe kujul maksta. Seega leidub valgusallikaid, mis on vabastatud ökodisaini nõuetest, kuid mitte energiamärgistuse nõudest.

2. Energiatõhususe klassid

Kavandatud on uus energiamärgistuse skeem, mis kajastab energiatõhusust paremini ja on arvutamisel intuitiivsem kui praeguses energiamärgistuse määrukses sätestatud energiatõhususindeks. Uue skeemi kohaselt on energiatõhususe klasside piirid kindlaks määratud otseselt valgusallika valgusviljakusega: mis on valgusallika kogu valgusvoog (luumenites, lm) jagatud avalikust elektrivõrgust (230 V) tarbitava sisendvõimsusega (vattides, W) ja väljendatuna lm/W-na. See muudatus tähendab, et teatavale energiatõhususe klassile vastamiseks ei pea suure valgusvooga valgusallikad olema suurema tõhususega kui väikese valgusvooga valgusallikad. See on mõistlik, kuna uute energiamärgistuse nõuete kohaldamise alguses on energiatõhususe klasside peamine eesmärk eristada valgusdioode nende tõhususe põhjal.

Suundvalgusallikate – mille puhul võetakse tavaliselt arvesse ainult koonusesse jäävat valgusvoo osa – ja võrgutoiteta valgusallikate (mille sisendiks ei ole 230 V) suhtes kohaldatakse parandustegureid, et teiseks nende valgusviljakus energiatõhususe klasside piiridega võrreldavaks valgusviljakuseks.

Klasside piirid on kavandatud nii, et järjestikuste klasside vahe on 25 lm/W; kõik üle 210 lm/W valgusallikad kuuluvad klassi A. Kõik alla 85 lm/W valgusallikad kuuluvad klassi G.

2018. aasta juuni seisuga ei ole turul valgusallikaid, mis vastaksid klasside A ja B tõhususpiiridele (kuid need on olemas labori tasandil). Seega oleksid need klassid esialgu tühjad, nagu on eeldatud määrukses (EL) 2017/1369. Parimad praegu turul kättesaadavad LED-valgusallikad, mida tavaliselt kasutatakse kodumajapidamistes, kuuluksid uude energiatõhususe klassi E; parimad praegu turul kättesaadavad kutsealaseks kasutuseks mõeldud valgusdiodvalgusallikad kuuluksid klassi D ja 2021. aastaks kuuluksid mõned neist eeldatavasti klassi C. 2021. aastal, kui uusi klasse kohaldama hakatakse, on klass A eeldatavasti ikka veel tühi, kuid turul võib juba leiduda mõni klassi B valgusallikas.

Valgusallikate väga dünaamilisel turul on keeruline prognoosida, milline on klassi A kuuluvate mudelite osatähtsus 2030. aasta paiku, kuid vajadus neid klasse kümne aasta jooksul uute nõuete kehtestamisest alates ajakohastada on ebatõenäoline. Määruse (EL) 2017/1369 nõuded oleksid niisiis sellisel juhul täidetud.

3. Energiamärgis

Märgis on läbi vaadatud ja seda on ajakohastatud uue raammääruse (EL) 2017/1369 kohaselt. Üldpõhimõte on, et märgis tuleb esitada pakendi sellel küljel, mis on müügikohas potentsiaalse ostja poole (nähtavuse eesmärk). Valgusallikate pakendid võivad olla väikesed. Väikestele pakenditele kohandatud lahendus näeb ette, et märgis esitatakse pakendi tagaküljel, kuid esiküljel esitatakse energiatõhususe klassi märkiv värviline nool.

Kui valgusallikas müüakse põhitoote (nt valgusti) osana, tekitab valgusallika märgise kinnitamine põhitoote pakendile segadust. Seetõttu ei ole märgis sel juhul nõutav, kuid põhitoote pakendil peab olema tekst selle tootega kaasneva valgusallika energiatõhususe klassi kohta.

Olemasolevate toodete ümbermärgistamine (kleebisega) on nõutav ainult nende toodete puhul, mis jäävad edasimüüjatel müümata rohkem kui 18 kuu jooksul uute meetmete kohaldamise kuupäevast; vastasel juhul ei tohi neid tooteid enam müüa.

4. Tooteteabe nõuete rakendamine

Delegeeritud õigusaktis täpsustatakse valgustusnäitajad ja muu teave, mis

- esitatakse valgusallika peal ja selle pakendil,
- sisestatakse määruse (EL) 2017/1369 kohaselt loodud toodete andmebaasi avalikku ossa (selle osa võib trükkida tooteteabelekena),
- sisestatakse määruse (EL) 2017/1369 kohaselt loodud toodete andmebaasi nõuetele vastavuse ossa (see on tehnilise dokumentatsiooni osa).

Toodete andmebaasi kantavate näitajate loetelu sisaldab ka muud teavet peale selle, mis on rangelt seotud energiämärgise ja selle kontrolliga. Loetelu sisaldab kogu teavet, mis on lõppkasutajatele ja turujärelevalveasutustele kasulik, et kontrollida vastavust valgusallikate ökodisaini määrusele, mida paralleelselt välja töötatakse.

5. Turujärelevalve eesmärgil tehtav kontroll

Menetlus, mida turujärelevalveasutused peavad kasutama, et kontrollida valgusallikate vastavust käesolevale määrusele, on kooskõlastatud komisjoni määrusega (EL) 2016/2282,¹¹ mis põhineb tarnijate esitatud parameetrite väärtuste kontrollimisel. Lisaks sellele on vähendatud nõutavat näidiste arvu. See hõlbustab turujärelevalvet ja kõrvaldab mõned mitmetimõistetavused.

Kontrollimisel lubatud hälvetega seotud lähenemisviisi on mitmekesistatud, eri näitajate puhul ja valimi suurusest olenevalt kasutatakse erinevaid lubatud hälbeid.

6. Kohaldamise kuupäev

Komisjoni kavatsuse kohaselt kohaldatakse käesolevat õigusakti samast kuupäevast kui paralleelselt välja töötavat ökodisaini õigusakti. Olemasolev valgustustoodete energiämärgistuse määrus (määrus (EL) nr 874/2012) tunnistatakse kehtetuks kohaldamise kuupäevast, välja arvatud määruse (EL) nr 874/2012 artikli 3 lõige 2 ja artikli 4 lõige 2, mis tunnistatakse kehtetuks käesoleva õigusakti jõustumisest.

¹¹ ELT L 346, 20.12.2016, lk 51.

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) .../...,

11.3.2019,

**millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/1369
seoses valgusallikate energiamärgistusega**

ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 874/2012

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2017. aasta määrust (EL) 2017/1369, millega kehtestatakse energiamärgistuse raamistik ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2010/30/EL,¹² eriti selle artikli 11 lõiget 5 ja artikli 16 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määrusega (EL) 2017/1369 on komisjon volitatud võtma vastu delegeeritud õigusakte märkimisväärse energiasäästu- ja asjakohasel juhul muude ressursside säästu potentsiaaliga tooterühmade märgistamise või märgise klassifikatsiooni muutmise kohta.
- (2) Komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/125/EÜ¹³ artikli 16 lõike 1 kohaselt kehtestatud ökodisaini tööplaanis aastateks 2016–2019¹⁴ on kindlaks määratud ökodisaini ja energiamärgistuse raamistiku tööprioriteedid ajavahemikuks 2016–2019. Ökodisaini tööplaanis on kindlaks määratud energiamõjuga toodete rühmad, mida tuleb käsitada ettevalmistavate uuringute tegemisel ja võimalike rakendusmeetmete vastuvõtmisel ning kehtivate määruste läbivaatamisel esmatähtsatena.
- (3) Ökodisaini tööplaanis esitatud meetmetega on 2030. aastaks hinnanguliselt võimalik saavutada aastane lõppenergia sääst, mis on suurem kui 260 TWh ja millele vastab kasvuhoonegaaside heite vähenemine ligikaudu 100 miljonit tonni aastas 2030. aastaks. Valgustus on üks ökodisaini tööplaanis loetletud tooterühm ja selle aastane lõppenergia sääst on 2030. aastal hinnanguliselt 41,9 TWh.
- (4) Valgustustoodete, täpsemalt elektrilampide ja valgustite energiamärgistuse sätted on sätestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) nr 874/2012¹⁵.

¹² ELT L 198, 28.7.2017, lk 1

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/125/EÜ, mis käsitleb raamistiku kehtestamist energiamõjuga toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks (ELT L 285, 31.10.2009, lk 10).

¹⁴ Komisjoni teatis: Ökodisaini tööplaan aastateks 2016–2019. COM (2016) 773 final, 30.11.2016.

¹⁵ Komisjoni 12. juuli 2012. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 874/2012, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/30/EL seoses elektrilampide ja valgustite energiamärgistusega (ELT L 258, 26.9.2012, lk 1).

- (5) Valgustustooded kuuluvad määruse (EL) 2017/1369 artikli 11 lõike 5 punktis b nimetatud esmatähtsate tooterühmade hulka, mille kohta komisjon peaks vastu võtma delegeeritud õigusakti, et võtta kasutusele muudetud A–G klassifikatsiooniga märgis.
- (6) Määruse (EL) nr 874/2012 artikkel 7 sisaldab läbivaatamisklauslit, mille kohaselt komisjon peab määruse tehnika arengut silmas pidades läbi vaatama.
- (7) Komisjon on määruse (EL) nr 874/2012 läbi vaadanud ja analüüsinud valgustustoodete tehnilisi, keskkonna- ja majanduslikke aspekte ning kasutajate tegelikku käitumist. Läbivaatamine toimus tihedas koostöös liidu ja kolmandate riikide sidusrühmade ja huvitatud isikutega. Läbivaatamise tulemused avalikustati ja esitati määruse (EL) 2017/1369 artikli 14 kohaselt loodud nõuandefoorumile.
- (8) Läbivaatamise tulemusena leiti, et valgustustoodete, st valgusallikate puhul on vaja kasutusele võtta muudetud energiamärgistuse nõuded.
- (9) Käesoleva määruse kohaldamisel loetakse valgusallikate oluliseks keskkonnaaspektiks energiatarbimist toodete kasutamisel.
- (10) Läbivaatamine on näidanud, et käesoleva määrusega hõlmatud toodete elektritarbimist saab energiamärgise meetmete rakendamisega märkimisväärselt vähendada.
- (11) Kuna käesoleva määrusega kaotatakse konkreetselt valgustitele ettenähtud energiamärgis, mis on kehtestatud määrusega (EL) nr 874/2012, tuleks valgustite tarnijad vabastada määruse (EL) 2017/1369 kohaselt loodud toodete andmebaasiga seotud kohustustest.
- (12) Arvestades, et energiamõjuga tooteid müüakse üha rohkem pigem veebimajutusplatvormidel kui otse tarnijate ja edasimüüjate veebisaitidel, tuleks täpsustada, et internetimüügiplatvormid peaksid olema kohustatud kuvama tarnija esitatud märgise hinna lähedal. Nad peaksid sellest kohustusest teavitama edasimüüjaid, kuid ei peaks vastutama neile esitatud märgise ja toote teabelehe täpsuse ega sisu eest. Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/31/EÜ¹⁶ (elektronilise kaubanduse kohta) artikli 14 lõike 1 punktile b peaksid aga sellised veebimajutusplatvormid kõrvaldama kiiresti asjaomast toodet käsitleva teabe või tõkestama juurdepääsu sellele, kui nad on nõuetele mittevastavusest (nt märgis või tooteteabeleht puudub või on puudulik või ebaõige) teadlikud, näiteks kui neid on sellest teavitanud turujärelevalveasutus. Tarnijatele, kes müüvad tooteid otse lõppkasutajatele oma veebisaidi kaudu, kehtivad kaugmüüki käsitlevad edasimüüjate kohustused, millele on osutatud määruse (EL) nr 2017/1369 artiklis 5.
- (13) Käesolevas määruses tuleks täpsustada valgusallikaid iseloomustavate näitajate lubatud hälbed, võttes arvesse komisjoni määruse (EL) 2017/254¹⁷ kohast teabe esitamise käsitlust.
- (14) Käesolevas määruses sätestatud meetmeid arutasid määruse (EL) 2017/1369 artikli 14 kohaselt nõuandefoorum ja liikmesriikide eksperdid.
- (15) Seetõttu tuleks määrus (EL) nr 874/2012 kehtetuks tunnistada,

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiiv 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektronilise kaubanduse kohta siseturul (direktiiv elektronilise kaubanduse kohta) (EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1).

¹⁷ Komisjoni 30. novembri 2017. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/254, millega muudetakse delegeeritud määruseid (EL) nr 1059/2010, (EL) nr 1060/2010, (EL) nr 1061/2010, (EL) nr 1062/2010, (EL) nr 626/2011, (EL) nr 392/2012, (EL) nr 874/2012, (EL) nr 665/2013, (EL) nr 811/2013, (EL) nr 812/2013, (EL) nr 65/2014, (EL) nr 1254/2014, (EL) 2015/1094, (EL) 2015/1186 ja (EL) 2015/1187 kontrollimisel lubatud hälvete kasutamise osas (ELT L 38, 15.2.2017, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse sisseehitatud talitlusseadisega ja ilma sisseehitatud talitlusseadiseta valgusallikate märgistamise ning nende kohta täiendava tooteteabe esitamise nõuded. Nõudeid kohaldatakse ka nende valgusallikate suhtes, mis lastakse turule põhitootena osana.
2. Käesolevat määrust ei kohaldata IV lisa punktide 1 ja 2 kohaste valgusallikate suhtes.
3. IV lisa punkti 3 kohased valgusallikad peavad vastama ainult V lisa punkti 4 nõuetele.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- (1) „valgusallikas“ – elektritoot, mis on ette nähtud valguse kiirgamiseks või, hõõgniidita valgusallika puhul, mis on ette nähtud selleks, et seda saaks seadistada kiirgama, valgustama või mis on ette nähtud mõlemaks ja millel on kõik järgmised optilised näitajad:

- (a) värvsuskoordinaadid x ja y on järgmises vahemikus:

$$0,270 < x < 0,530 \text{ ning}$$

$$-2,3172 x^2 + 2,3653 x - 0,2199 < y < -2,3172 x^2 + 2,3653 x - 0,1595;$$

- (b) valgusvoog $< 500 \text{ lm}$ I lisas määratletud valgust kiirgava pinna projektsiooni pindala (mm^2) kohta;
- (c) valgusvoog on vahemikus 60–82 000 lumenit;
- (d) värviesitusindeks $\text{CRI} > 0$;

kasutab valgustustehnoloogiana hõõg-, luminofoor- või suure valgustugevusega lahenduslampe, anorgaanilisi valgusdioode (LED) või orgaanilisi valgusdioode (OLED) või nende kombinatsioone ning on IX lisas sätestatud menetluse kohaselt valgusallikana kontrollitav.

Kõrgrõhu-naatriumvalgusallikad (HPS), mis ei vasta tingimusele a, loetakse käesoleva määruse kohaldamisel valgusallikateks.

Valgusallikad ei hõlma:

- (a) valgusdiodkiipe;
 - (b) valgusdiodplokke;
 - (c) valgusallikat (-allikaid) sisaldavaid tooteid, millest saab valgusallika(d) kontrollimiseks eemaldada;
 - (d) valgusallika valgust kiirgavad osad, mida ei saa neist valgusallikana kontrollimiseks eemaldada;
- (2) „talitlusseadis“ – seadis või mitme seadise kogum, mis võib olla valgusallikasse sisse ehitatud ja mille ülesanne on muundada avaliku võrgu pingele elektriohutusest ja

elektromagnetilisest ühilduvusest tulenevate piirangute piires niisugusele kujule, et seda saab tarbida vähemalt üks spetsiifiline valgusallikas. See võib hõlmata toite- või süütepinge muundamist, töö- ja eelsoojendusvoolu piiramist, külmkäivituse vältimist, võimsusteguri parandamist ja/või raadiohäirete vähendamist.

Mõiste „talitlusseadis“ ei hõlma komisjoni määruse (EÜ) nr 278/2009¹⁸ kohaldamisalasse kuuluvaid toiteallikaid. Ka ei hõlma see termin valgustusseadmete juhtimisseadiseid ega valgustusega mitteseotud osi (nagu on määratletud I lisas), kuigi need seadised või osad võivad olla talitlusseadisega kokku ehitatud või neid turustatakse koos talitlusseadisega kui üht toodet.

PoE (Etherneti kaudu toimuv toide) lüliti ei ole talitlusseadis käesoleva määruse tähenduses. „PoE lüliti“ – toite- ja andmetöötlusseadmed, mis on paigaldatud avaliku võrgu toite ja kontoriseadmete ja/või valgusallikate vahele andmete edastamiseks ja elektritoite tagamiseks;

- (3) „põhitooide“ – toode, milles on üks või mitu valgusallikat ja/või eraldiseisvat talitlusseadist. Põhitoodete näiteks on valgustid, mida saab lahti võtta, et oleks võimalik eraldi kontrollida selle valgusallikat (-allikaid), ning valgusallikat (-allikaid) sisaldavad kodumajapidamise seadmed ja mööblieseemed (riiulid, peeglid, letid). Kui põhitoode ei ole lahtivõetav, et valgusallikat ja talitlusseadist kontrollida, loetakse kogu põhitoode valgusallikaks;
- (4) „valgus“ – elektromagnetkiirgus lainepikkusega 380–780 nm;
- (5) „avaliku võrgu toide“ või „avaliku võrgu pingeline“ – toide võrgust, mis tarnib 50 Hz vahelduvvoolu pingega 230 (± 10 %) volti;
- (6) „valgusdiodkiip“ – väike valgust kiirgavast pooljuhtmaterjalist koosteüksus, millesse on ehitatud valgusdiodi sisaldav talitlev vooluahel;
- (7) „valgusdiodplokk“ – elektriline osa, mis sisaldab peamiselt vähemalt üht valgusdiodkiipi. See ei hõlma talitlusseadist ega selle osi, soklit ja aktiivseid elektroonilisi komponente ega ole otse ühendatud avaliku võrgu pingega. See võib hõlmata üht või mitut järgmistest: optilised elemendid, valgusmuundurid (luminofoorid), termilised, mehaanilised ja elektrilised ühendusdetailid, osad elektrostaatilise lahenduse ärahoidmiseks. Kõiki samalaadseid valgust kiirgavaid seadmeid, mis on ette nähtud kasutamiseks otse valgusdiodvalgustites, loetakse valgusallikateks.
- (8) „värvsus“ – värvistiimuli omadus, mis on määratud tema värvsuskoordinaatidega (x ja y);
- (9) „valgusvoog“ või „voog“ (Φ) – kiirgusvoost tuletatud suurus (mõõdetakse luumenites, lm), mis väljendab inimsilma spektraaltundlikkust elektromagnetilise kiirguse suhtes. Selle all mõeldakse koguvoogu, mis kiiratakse valgusallikast ruuminurka 4π sr asjakohaste standarditega kindlaksmääratud tingimustes (nt vool, pingeline, temperatuur). See tähendab esialgset voogu hämardamata valgusallikast pärast lühikest tööaega, välja arvatud juhul, kui on selgelt täpsustatud, et tegemist on vooga, mis on hämardatud, või vooga pärast teatavat tööaega. Kui valgusallikat saab seadistada nii, et see kiirgab erinevate valgusspektritega ja/või erinevate suurimate valgustugevustega, mõeldakse sellega voogu I lisas määratletud võrdlusseadistuse korral;

¹⁸ ELT L 93, 7.4.2009, lk 3.

- (10) „värviesitusindeks“ (CRI) – arvnäitaja, mis iseloomustab mõju, mida valgusallikas avaldab eseme näivale värvusele, kui niisugust värvust teadlikult või alateadlikult võrreldakse eseme näiva värvusega valgustamisel võrdlusvalgusallikaga, ja see võrdub keskmise värviesitusega Ra, mis leitakse standardis määratletud esimese kaheksa katsevärvuse (R1 — R8) põhjal;
- (11) „hõõgumine“ – nähtus, mille puhul valgust saadakse soojusest, mis tekib valgusallikas, kui valgust kiirgab niidilaadne juht (hõõgniit), mis kuumeneb, kui seda läbib elektrivool.
- (12) „halogeenvalgusallikas“ – hõõgniidiga valgusallikas, milles niidilaadne juht (volframist hõõgniit) paikneb halogeene või halogeeniühendeid sisaldavas gaasilises keskkonnas;
- (13) „fluorestsents“ või „luminofoorvalgusallikas“ – nähtus või valgusallikas, mille puhul toimub gaaslahendus madalrõhulises elavhõbeda auru sisaldavas keskkonnas ja valgus tekib peamiselt ühes või mitmes luminofoorikihis, mida ergastatakse lahenduses tekkiva ultraviolettkiirgusega. Luminofoorvalgusallikas võib olla ühe või kahe sokliga, mille kaudu toimub elektrivarustus. Käesoleva määruse kohaldamisel loetakse magnetilisel induksioonil põhinevad valgusallikad samuti luminofoorvalgusallikaks;
- (14) „suure valgustugevusega lahendus“ (HID) – elektriline gaaslahendus, milles valgusallikana toimivat kaart stabiliseerib kolvi sein temperatuur ning lahenduskaarega kolvi seinale ülekantava võimsuse tihedus on üle 3 W/cm^2 . Suure valgustugevusega valgusallikad on I lisas määratletud metallhaliidi tüüpi, kõrgrõhulised naatriumauru tüüpi ja elavhõbeauru tüüpi valgusallikad;
- (15) „gaaslahendus“ – nähtus, mille puhul valgus tekib otseselt või kaudselt gaasis, plasmas, metalliaurus või gaaside ja aurude segus toimuva elektrilahenduse tulemusel;
- (16) „anorgaaniline valgusdiod“ (LED) – seade, milles tekib valgus anorgaanilises pn-siirdega tahkises. Valgus tekib pn-siirdes elektrivooluga ergastamisel;
- (17) „orgaaniline valgusdiod“ (OLED) – seade, milles tekib valgus orgaanilises pn-siirdega tahkises. Valgus tekib pn-siirdes elektrivooluga ergastamisel;
- (18) „kõrgrõhu-naatriumvalgusallikas“ (HPS) – suure valgustugevusega lahendusvalgusallikas, milles valgus tekib peamiselt naatriumiaurus tekkiva kiirguse toimel, kui naatriumiauru osarõhk on suurusjärgus 10 kPa. Kõrgrõhu-naatriumvalgusallikas võib olla ühe või kahe sokliga, mille kaudu toimub elektrivarustus;
- (19) „müügikoht“ – koht, kus tooteid füüsiliselt esitletakse või pakutakse kasutajale müügiks, rentimiseks või järelmaksuga müügiks.

Lisades kasutatud täiendavad mõisted on määratletud I lisas.

Artikkel 3

Tarnija kohustused

1. Valgusallikate tarnija tagab järgmise:
 - (a) iga valgusallikas, mis lastakse turule iseseisva tootena (st mitte põhitootena) ja pakendis, varustatakse III lisas sätestatud vorminõuetele vastava pakendile trükitud märgisega;

- (b) V lisa sätestatud tooteteabe näitajad sisestatakse toodete andmebaasi;
- (c) edasimüüja erinõudmisel tehakse toote teabeleht kättesaadavaks trükitult;
- (d) VI lisa sätestatud tehnilise dokumentatsiooni andmed sisestatakse toodete andmebaasi;
- (e) valgusallika konkreetse mudeli visuaalne reklaam sisaldab selle mudeli energiatõhususe klassi ja märgisel esitatud energiatõhususe skaalat vastavalt VII ja VIII lisale;
- (f) valgusallika konkreetse mudeli tehnilised reklaammaterjalid, sealhulgas internetis avaldatud tehnilised reklaammaterjalid, milles on kirjeldatud mudeli konkreetseid tehnilisi näitajaid, sisaldavad selle mudeli energiatõhususe klassi ja märgisel esitatud energiatõhususe skaalat vastavalt VII lisale;
- (g) iga valgusallika mudeli edasimüüjatele tehakse kättesaadavaks VIII lisa kohase vormi ja sisuga elektrooniline märgis ;
- (h) iga valgusallikamudeli edasimüüjatele tehakse kättesaadavaks V lisa kohane elektrooniline toote teabeleht ;
- (i) edasimüüjate nõudel ja vastavalt artikli 4 punktile e tehakse trükitud märgised toodete klassifikatsiooni muutmiseks kättesaadavaks kleebisena, mis on sama suur kui juba olemasolev märgis.

2. Põhitoodete tarnijad

- (a) esitavad tootega kaasneva(te) valgusallika(te) kohta teavet vastavalt V lisa punktile 2;
- (b) esitavad turujärelevalveasutuste nõudel teavet selle kohta, kuidas valgusallikaid saab kontrolliks eemaldada valgusallikale püsivat kahju tekitamata.

3. Energiatõhususe klass arvutatakse II lisa kohaselt.

Artikkel 4

Edasimüüjate kohustused

Edasimüüja tagab järgmise:

- (a) müügikohas on iga valgusallikas, mis ei ole ehitatud põhitootesse, varustatud märgisega, mille tarnijad on teinud artikli 3 punkti 1 alapunkti a kohaselt kättesaadavaks ja mille energiatõhususe klass on III lisa kohaselt selgelt nähtav;
- (b) kaugmüügi korral esitatakse märgis ja toote teabeleht VII ja VIII lisa kohaselt;
- (c) valgusallika konkreetse mudeli visuaalne reklaam (sh internetis) sisaldab selle mudeli energiatõhususe klassi ja märgisel esitatud energiatõhususe skaalat vastavalt VII lisale;
- (d) valgusallika konkreetse mudeli tehnilistes reklaammaterjalides, sealhulgas internetis avaldatud tehnilised reklaammaterjalid, milles on kirjeldatud mudeli konkreetseid tehnilisi näitajaid, on esitatud selle mudeli energiatõhususe klass ja märgisel esitatud energiatõhususe skaala vastavalt VII lisale;
- (e) müügikohtades olevate valgusallikate olemasolevad märgised asendatakse üheksa kuu jooksul käesoleva määruise kohaldamisest muudetud klassifikatsiooniga

märgistega, mis kataksid olemasoleva märgise, sealhulgas juhul, kui see on pakendile trükitud või kinnitatud.

Artikkel 5

Veebimajutusplatvormidega seotud kohustused

Kui direktiivi 2000/31/EÜ artiklis 14 osutatud veebimajutusteenuse pakkuja lubab oma veebisaidi kaudu müüa valgusallikaid, peab ta võimaldama näidata toote edasimüüja esitatud elektroonilist toote teabelehte ja elektroonilist toote märgist kuvamismehhanismi kaudu VIII lisa sätete kohaselt ning teatama edasimüüjale, et ta on kohustatud neid näitama.

Artikkel 6

Mõõtmismeetodid

Artiklite 3 ja 4 kohaselt esitamisele kuuluva teabe saamiseks tuleb kasutada usaldusväärseid, täpseid ja korratavaid mõõtmis- ja arvutusmeetodeid, mille puhul võetakse arvesse tänapäeva tipptasemele vastavaid tunnustatud mõõtmis- ja arvutusmeetodeid vastavalt II lisa sätetatele.

Artikkel 7

Turujärelevalve eesmärgil tehtava kontrolli menetlus

Määruse (EL) 2017/1369 artikli 8 lõikes 3 osutatud turujärelevalvekontrollide tegemisel järgivad liikmesriigid IX lisa sätetatud kontrollimenetlust.

Artikkel 8

Läbivaatamine

Komisjon vaatab käesoleva määruse tehnika arengut silmas pidades läbi ja esitab läbivaatamise tulemused, sealhulgas vajaduse korral muutmissetpaneku kavandi nõuandefoorumile hiljemalt *[väljaannete talitus — palun sisestada kuupäev: viis aastat pärast käesoleva määruse jõustumist]*. Läbivaatamise käigus tuleks muu hulgas hinnata energiatõhususe klasse, meetodeid, millega hinnata põhitootesse ehitatud valgusallikate energiatõhusust ja seda, kuidas võtta arvesse ringmajanduse ülesandeid.

Artikkel 9

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) nr 874/2012 tunnistatakse kehtetuks alates 1. septembrist 2021, välja arvatud artikli 3 lõige 2 ja artikli 4 lõige 2, mis tunnistatakse kehtetuks alates *[väljaannete talitus — palun sisestage käesoleva määruse jõustumise kuupäev]*.

Artikkel 10

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. septembrist 2021. Artikli 3 lõike 1 punkti b kohaldatakse alates 1. maist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 11.3.2019

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER